

📍 **اۋىل شارۋاشلىغى ونىمىدەرىنىڭ اينالىمىنا نازار**

مىلليون توننا وڭدەلەتتىن قزئاق “جاسل ارنامەن” ءجۇردى

اشپ، كوڭلىمىدى ساپاسنا ءئۇسىردى“ ، - دەدى شى يانمېڭ.

شى يانمېڭنىڭ ۴ار كۇنى جىناعان قزئانقاتارى اتىز باسنان تىكە قۇتىيى اۇدانى جىڭتاي قزئاق ونىمىدەرى شەكتى سەرىكتەستىگىنە (تومەندە “جىڭتاي سەرىكتەستىگى” دەلىنىدى) جەتكىزىلە-دى. جىڭتاي سەرىكتەستىگىنىڭ ۇندىرىس سەخىن-دامى قزئاق وڭىدەۋ جابىدىقئارى ءبىر جىلدىڭ ءدال وسى كەزىندە ەڭ قاربالاس بولادى، قزئاق-تار شىكىزات كولشىگىنە قۇبىلعاننان كەيىن، جۇپ - شاپىپ جونەلتۋ، ادام كۇشەمن جىكتەۋ، مەجۋ، الدىن الا قىزدىرەۋ، ەزىپ وڭىدەۋ سىياقتى بۇندارد ا ءبىر جاقتى ەتلىگەننەن كەيىن، ساپالى قزئاق قويما-جىگىنا اينالپ، باكئەرياسىز قورپائالادى.

جىڭتاي سەرىكتەستىگى ۇندىرىس زاۋودىنىڭ باستىعى لي جىيان بىلاي دەپ ئانىستىردى: بىىل وسى سەرىكتەستىك قۇتىيى اۇدانىدامى وڭىدەلەتتىن قزئاق گەگەتتىن 300 وتباسەمن 7500 مۇلىق گەۋ توقئامنا قول قويىستى، مەجەمەن 70 مىڭ تونناعا تاياۋ وڭ-دەلەتتىن قزئاق ساتىپ الادى.

ءئىلىشنىڭ ۇعسۇنئا قاراعاندا، سانجى جۇيىزۇ اۋتونومىيالى وبلىسنىڭ بىلىمى وڭىدەلەتتىن قزئاق گەلگەن جەر كولەمى 130 مىڭ مۇ بولپ، سانجى قالاسى، قۇتىيى اۋدانى، ماناس اۋدانى سىياقتى

اۋىل، قالاشقى (گەسى الاغى) قامىتىنن اينالم تور ا-بى جۇيەسىن قۇرۇپ، ئتۇرلى اۋىل شارۋاشلىغى زاتتىق ماتەريالدارىن جەتكىزۇ قابىلەتتىن پارمەن-دى كۇشەيتتى.

اۋىل شارۋاشلىغى زاتتىق ماتەريالدارىنىڭ مولشەرىن ازايىتىپ، ونىمدىلىگىن ارتتىرۇدى ىلگە-رىلەتۇ جاعىندا، ۴ار دارەجەلى قامداۋ - ساتۇ كوو-پەرتايۇتەرى جۇيە شىشندەگى اۋىل شارۋاشلىغى زاتتىق ماتەريالدارى كاسپورنىدارنىڭ “جاسل اۋىل شارۋاشلىغى زاتتىق ماتەريالدارى + ەرەكشە قىزەت وتەۇ” ءبىر بەكەتتىك قىزەت وتەۇ ارناسىن كۇش سالا قاپئاستىرۇىن ىلگەرىلەتىپ، گەسى داقىل-دارى وسەتتىن شەشۇشى بۇنىدا ارالاپ تەكسەرىۇ قىزەمتىن ورسەستەپ، شارۋالاردى جانە اۋىل شار-ۋاشلىق ۇندىرىسى ئىجاراتىمەن شۇعلىداناتىن ئتۇرلى تۇلعالاردى علمىي تىخىئيقتىش بەرۇگە،

ماسىز ەتۇ ساياساتىنان وپىداعىداي پايدالانادى، جارائىلىستىق بايلىق “ءبىر كارتا” جۇيەسىنەن پاي-دالانىپ، ءبىر جولدا تۇبەگەيلى بارلاپ، ءبىر نە-سانعا تەك ءبىر رەت جەر شەكاراسىن انىقتاۋدى ورنىدايدى. شارئقا ۇيلەسىنەن ئتۇيىندى نىساندار-عا قاراتا، جەرەدن پايدالائۇ جوسپار كورسەتكە-شىن تولق قامئاماسىز ەتەدى. مەملەكەتتىڭ ئتۇ-يىندى قۇرىلىس نىساندارنىڭ جەرەدن الدىمەن پايدالائۇىن قولدايدى. ورمانىنان، جاپىلمىنان پايدالائۇ ساياساتىنان وپىداعىداي پايدالانادى، مەم-ىلەكتەنىك كەڭەستىڭ جانە ونىڭ قانىستى تاراۋالا-رى بەكتىكەن تاس جول، تەمىر جول، مۇناي-تابىعى گاز قۇبىرى، سۇ يىگىلىگى، سۇ ەلەكتىر سىياقتى قۇرىلىس نىساندارنىدا، اۋتونومىيالى رايون-دىق ۇكىمەتتىڭ جانە ونىڭ قاتىستى تاراۋلارى بە-كتىكەن ەلەۋلى نەگىزدىك قۇرىلمىلار، خالىق تۇر-مىسى ئىجەنەرياسى سىياقتى قۇرىلىس نىساندارنىڭ تىزگىندەۋ سىياتتى دارا ئىجەنەرياسى مەن ساپكەسە-تى ئىجەنەرياسىندا ورماندىق، جاپىلەدىق جەرلەر-دەن الدىمەن پايدالائۇدى ۇتىنىشى ەتۇنىسە بولادى. سۇدى، توپىراقتى ساقتاۋ ساياساتىنان وپ-داعىداي پايدالانادى، ورتا، شاعىن تۇرپاتتى قاتەر-لى سۇ تىەكتەرنىڭ حاۋىپ - قاتەرىن جويۇ جانە ونى بەكەمدەۋ، جەل ەلەكتىرى سىياقتى ئىجەنەري-لاردا، سۇ، توپىراقتى ساقتاۋ جوباسىن تەكسەرىپ بەكتىۇ ۇقىق كولەمى ايماقئىق (وبلىسى، قالا) سۇدى اكىمشلىك باسقارۇ تاراۋلارنىا دەيىن ئۇسە-رىلەدى. سۇدى، توپىراقتى ساقتاۋ جوباسى مال-مەت كەستەسى جاسالغان نىساندار مەن وڭىرلىك ساراپئاۋدى ورنىداعان نىسانداردا، سۇ مەن توپ-راقتى ساقتاۋ راسمىياتى ۋاعدا ئتۇزىمى ارقلى باسە-قارىلادى. نەنەرگىيادان پايدالائۇدى قامئاماسىز ەتۇ ساياساتىنان وپىداعىداي پايدالانادى، شىكىزاتئىق نەنەرگىيا نىساندارنىدا، نەنەرگىيا جۇمسالم كۇشەمە-لىلىگىن ەسەپتەگەندە تۇتۇنىۇ مولشەرى نەنەرگىيا جۇمسالمىنىڭ جالپى مولشەرىنەن شىعارپ تاستالا-دى. جايڭادان باستاعان نىساننىڭ ونەركاسپىنىك ارتقان قۇنىنىڭ نەنەرگىيا جۇمسالم كۇشەمەللىگى ۇزى تورعان جەرەدىگى جانە قاراستى كاسپ سا-

انار بۇلت \ شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئىشلىسى ۴بىپا 9 - ايدىڭ 3 - كۇنى ۇرمىجىدەن خابارلاي-دى. 9 - ايدىڭ 3 - كۇنى از ۇلتتاردىڭ اۋتونومىيا-لى رايوندىق 10 - كەزەكتى ۴داستۇرلى سپورت جارىسى دايىندىق كومپىسىياسى كەڭسەسىنەن ۇعسۇمىمىزشا، اۋتونومىيالى رايوندىق پارئكومنىڭ جانە خالىق ۇكىمەتىنىڭ بەكىئۇمەن، از ۇلتتاردىڭ اۋتونومىيالى رايوندىق 10 - كەزەكتى ۴داستۇرلى سپورت جارىسى 9- ايدىڭ 13 - كۇنىنەن 16 - كۇ-ننە دەيىن بۇراتئالا موغۇل اۋتونومىيالى وبلىسنىدا وتكىزىلەتتىن بولدى.

از ۇلتتاردىڭ اۋتونومىيالى رايوندىق ۴داسە-تۇرلى سپورت جارىسى شىنجياڭدامى ماڭغزىدى دەنە نارىبە جارىسى بولپ، ۴ار جىلدا ءبىر كەزەك وتكىزىلەدى، 1985 - جىلى تۇڭغىش كە-

زەكتى جارىسى وتكىزىلگەننەن بەرى 9 كەزەك ۇسائتى وتكىزىلپ، تۇئاس رايونىدامى ۴ار ۇلت بۇقاراسى قىزىعاتىن، ۴ار ۇلتتىڭ كەڭ كولەمدە ارالاسۇىن، جان - جاقىتى شتەسۇىن، نەرەڭدەي توقەسۇىن جەبەيتىن ماڭغزىدى دانەكرەگە جانە تۇ-سرعا اينالپ، جۇڭخۇاننىڭ تاڭداۋلى ۴داستۇرلى

(باسى 1 - بەتتە)
ۇش قىسقا سىياقتى وڭىرلەردە سۇ ەلەكتىر ستانىيا-سىنا قۇبىلاتتىن سۇ مولشەرىنىڭ وتە از بولۇنىنىڭ ئىقئالىندا، بۇكىل ەلدە ەلەكتىرمەن قامداۋ - قاجەتە-سىنۇ جاعىداي شۇعلى بولپ، ەلەكتىردەن پايدا-لانۇدىڭ جازعى مەزگىلدەگى ەڭ قاۋىرت كەزىنە-دەگى قامداۋعا كەپىلدىك ەتۇ قىسمى مەجەدەگە-دەن الدەقايدا جوعارى بولپ، وسى وڭىرلەردىڭ ەلەكتىردەن پايدالائۇ كوتەرىمىدىلىگى ۇزدىكسىز جوعارى اينالمىدى ساقئادى.

مول جەل، كۇن نۇرى، كومىر بايلىعىن ەلەكتىر بايلىعىنا اينالدىرىپ ەل شىشندەگى باسقا ولكە، اۋتونومىيالى رايون، قالالارعا جەتكىزىپ، ابزال بايلىقتاردى كادەگە جاراتۇدى ىلگەرىلەتىپ، نەنەرگىيامەن قامداۋ جانە تۇتىنىۇدى جوعارى ۇنىمىدى ورنالاستىرۇدى جۇزەگە اسىرۇ ۇشنى، شىنجياڭ “نىشكى قامداۋدىڭ ئتورت اينىالمىدى تورى، سىرتقا جەتكىزۇدىڭ ئتورت ارناسى” سىندى نەگىزگى تور نۇعمرى ارناسىن تىباناق ەتىپ، شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا جەتكىزۇدى جوعارى دەڭگەيدە ىلگەرىلەتتى.

(باسى 1 - بەتتە)
1 - ايدان 8 - ايعا دەيىن، رايونىمىز جىنىي جاڭدادان ارتقان زايمىنان 127 مىىليارد 60 مىىليون يۇان، قايتالاي قارجى قۇراۋ زايمىنان 28 مىىليارد 740 مىىليون يۇان تاراتتى. جايڭادان ارتتىرىلعان زايوم قارجىسى تۇگەلدەي اۋىل شارۋاشلىغى، ورمان شارۋاشلىغى، سۇ يىگىلىگى، قانئانس نەگىز-دىك قۇرىلمىسى، دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق، قالا سىستىرى جانە كاسپ باقتامىسى نەگىزدىك قۇرىل-مىسى، مادەنىيەت، ساياحات سالالارىندامى ئتۇيىندى نىساندار قۇرىلىسىنا پايدالانىلپ، قارابەل سۇ يىگىلە-گى توراپ ئىجەنەرياسى، G216 لەنىياسى ۇرۇبجىي قالاسى شەڭگىنەن وتەتتىن بولگى سىياقتى ئتۇيىندى نىسانداردىڭ، ئتۇيىندى ئىجەنەريالاردىڭ تىباناقئا-نىپ اتقارلۇنىن پارمەندى قامئاماسىز ەتتى.

(باسى 1 - بەتتە)
حال - كۇيىن ۇعسۇدى شىن مانىندە وپىداعىداي سىتەپ، قوعامدىق قامسىز دانىدرۇ، ەمدەۋ جاقئارتد-ئان تومەن كىرسىتى قاۋىمعا ئتىستى جازدەم بەرىپ كومەكتەستى، سۇيەمدەلدەدى. ۴ارقايسى قا-تسى تاراۋلار وسى نەگىزدە تومەن كىرسىتى قا-ۋىمعا ۇزدىكسىز قامقورلىق جاساپ، ولاردىڭ ەمدەلۇ، وقۇ، قوعامدىق قامسىزدانىدىرۇ قاراجاتىن ئايسىرۇ، بانكە قارىزى سىياقتى جاقئارتدا جولىققان قىيىنشىلىقتارنى وپىداعىداي شەشپ، ولاردىڭ كوڭە-لىنىدەگى مازاسىزدىقتى جويىپ، قىيىنشىلىقتى جەڭپ شىعاتىن جىگەر سىلاپ شاپبئاندىرىپ، ولاردىڭ نە-گىزدىك تۇرمىسى مەن ۇنىستى قاجەتتىن وپىداعىداي قامئاماسىز ەتۇ كەرەك.

زەرتتەۋىلەردەن بايقالۇنىشا، نىدەتتىنىڭ تومەن كىرسىتى قاۋىمعا ئقپالى ئىپتى دە تەرەڭ، تۇدىرعان سوققىسى ئىپتى دە اۋىر بولغان، ولارعا نىدەت جاعايدىنا كوبرىك كوڭىل ءبولپ عانا قالماستان، قانستى تاراۋلاردىڭ ولاردىڭ نىدەتتىن كەپىنگى تۇرمىسى، قىزمەتى ماسەلەسىن تولق ويلاستىرۇى ئىپتى دە قاجەتتى. تۇزىمدىك قامئاماسىزدىقتى كۇشەينىپ عانا قويماي، شىنمەن دە

از ۇلتتاردىڭ اۋتونومىيالى رايوندىق 10- كەزەكتى ۴داستۇرلى سپورت جارىسى ۹- ايدىڭ 13- كۇنى وتكىزىلەدى

16 جارىس ئتۇرى، 10 ويىن كورسەتۇ ئتۇرى ورنالاستىرىلدى

مادەنىيەتتىن جالغاستىرۇ، جالپى خالىقتىق دەنە شىدە-نىقتىرۇ مەملەكەت ستراتەگىياسىن جۇزەگە اسىرۇ-دى ىلگەرىلەتۇ، جۇڭخۇا ۇلىنى ورتاق تۇلعا تاندە-مىن بەرىك ورناتۇ، جۇڭخۇا ۇلىتىنىڭ ورتاق رۇحانى مەكەننىن قۇرۇ قاتارلى جاقئارتدا ماڭغزىدى رول ساۋىلەلەندىردى.

از ۇلتتاردىڭ وسى كەزەكتى ۴داستۇرلى سپورت جارىسىندا جىنىي 16 جارىس ئتۇرى، 10 ويىن كورسەتۇ ئتۇرى ورنالاستىرىلدى، ياعنى ۴داستۇرلى بايگە، كوكمپار تارتۇ قاتارلى بۇقارا قۇ-مارئتا تاماشالىپتىن تۇرلەردەن سىرت، جانە ەچپۇ، توەىز قۇمالاق ويىنى سىياقتى تاماشالاۋ جانە باسەكە ئتۇرى سىپائىن بىردەي قامتىعان جايغا تۇرلەر قوسىلدى. از ۇلتتاردىڭ وسى كەزەكتى ۴داستۇرلى سپورت جارىسىنىڭ ۇلتتار-دىڭ ارالاسۇىن، شتەسۇىن، توقەسۇىن جەبەيتىن، ۴ار ۇلتتىڭ تاڭداۋلى ۴داستۇرلى مادەنىيەتتىن ايگىلەي-تىن، شىنجياڭنىڭ نىنتىماقتى، العا باسقان، جارسامە-دى، ەكپىندەي ىلگەرىلگەن رۇحانى بەت - بەينە-سىن ايگىلەيتىن ءبىر كەزەك سالئاناتئىي جىنالسى بولائتىدىمىنا سەنمىمىز كامىل.

مەملەكەت ەلەكتىر تورى شىنجياڭ ەلەكتىر قۇاتىى شەكتى سەرىكتەستىگى ۇكىمەتتەر ارا كەلىسىم + بازارلانغان سىرتقا جەتكىزۇ ئتامسىلىن سىكە قوسىپ، شىنجياڭنىڭ ەلەكتىرىن سىرتقا جەتكىزۇ كەڭسىتتىگىن ۇزدىكسىز كەڭەيتتى. ءبىر جاعىنان، ساپكەستى ەلەكتىر كوزى، كەلىسىمدى ەلەكتىر مولشەرى، ەلەكتىر جەتكىزۇ جوسپارى سىياقتى ۴ار قاپئەن بولغان سەلبەستىكتى، قامئامە-سىزدانىدىرۇدى تىباناقئاندىرىپ، ورتا، ۇزاق مەرزىمدىك ساۋدانىڭ ولكە اتئاعان، رايون اتئا-عان ەلەكتىر جەتكىزۇدەگى ورنىقتىرغىشتىق رولىن تولىق ساۋىلەلەندىردى؛ نىدى ءبىر جاعە-ئان، جىلدىق، اىلىق ساۋدانىڭ ۇزارا تولىقتا-ۋى، وڭىرلەردىڭ ەلەكتىردەن پايدالائۇدىڭ قاۋىرت كەزىن رەتتەۇ ۇزارا كومەكتەسۇ، بىر-لەسىپ قىمىلداۋ مەحائىزمىن ىلگەرىلەتىپ، ساۋ-دانى ۇيمىداستىرۇ پەريودىن قىسقارتىپ، ساۋدانى ۇيمىداستىرۇ رەت سانىن ارتتىرىپ، سىرتقا ەلەكتىر جەتكىزۇ جاعايدىن جاقسارتىپ، ارتىپ قالغان ەلەكتىر مولشەرىنىڭ جەتكىزۇگە تىستىتىلەرىن تۇ-گەلدەي جەتكىزۇگە كەپىلدىك ەتتى.

جەرگىلىكتى ۇكىمەت زايمونىنىڭ تاراتىلۇ ار-ئاسىن كەڭەيتىپ، جەرگىلىكتى ۇكىمەت زايمونىنىڭ ونىمدىلىگى مەن ئقپال قۇاتىن كۇشەيتىپ، جەرگە-لىكتى ۇكىمەت زايمونما قارجى قوسۇ شوغىرىن با-يىنىپ، قالىڭ خالىق بۇقاراسىن جەرگىلىكتى قۇرد-لىسقا ات سالىسۇعا جانە رەفورما، دامۇ جەتىستىكە-ئەرتىنەن بىرگە يىگىلىكتەئۇگە باۋراۋ ۇشنى. بىىل 6 - ايدىا بانكە تەكشەلەرى ارقلى جەكەلەرگە جانە ورتا، شاعىن قۇرىلمىدىق قارجى قوسۇشلارعا باعىتئاپ اۋتونومىيالى رايوندىق قازىنا 350 مىىليون يۇان تەكشەلىك قارىز تاراتتى، ءبولپ ساتىلغان العاش-قى كۇنى ئۇستەن بۇرىن - اق بۇل قارىز تۇگەلدەي ئا-رائىلپ، قارجى قوسۇشلاردىڭ شىنجياڭنىڭ ەكو-نومىكالىق، قوعامدىق دامۇ جاعايدىنا دەگەن ايرىقشا موپىنداۋىن ايگىلەدى.

قىيىنشىلىغى بار تومەن كىرسىتى ادامدارعا قۇتقارۇ - كومەكتەسۇ ورسىتەتۇ كەرەك؛ ونىڭ ۇستىنە، جۇمسە-ئائۇ ورنىن كەڭەيتىپ، تەخنىكالىق شەبەرىلككە باۋىلپ، تومەن كىرسىتى ادامداردىڭ ەڭبەك نىستەۋ شەبەرىلە-گىن جوعارىلاتىپ، ولاردىڭ ءبىر ونەردى يىگەرۇننە، كۇردەلى دە مىڭ قۇبىلعان بازار قاجەتىنىڭ وزگەرد-سىنە ساپكەسۇننە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

تومەن كىرسىتى قاۋىمىدى ەڭ تومەنىگى شەكتىن تۇسىرمەي قامئاماسزدانىدىرۇدى وپىداعە-داي سىتەۋدىنىڭ بەينەلەيتىنى، خالىق تۇرمىسىنىڭ باردامىدى، ساياساتتىك مەپىرباندىعى، وركەنىيەت ساۋاياسى، بۇل بىرگە بايۇ جولىندا بىرەۋىن دە قاعسى قالدىرماۋدىڭ، بىردە - بىرەۋىن قاتاردان قالدىرماۋدىڭ نىشكى ئالاپى. ۇمان - جايىن ءبىر - بىرلەپ انىقتاپ، جوبانى ەگجەي - تەڭجەيلى جاساپ، شارالاردى تىباناقئاندىرىپ، زاتتىق جاقئان، رۇحانى جاقئان، بىسچىكالىق جاقئان قا-جەتتى كومەكتەرەمن قامداپ، تومەن كىرسىتى قا-ۋىمعا پارئتيا مەن ۇكىمەتتىڭ قامقورلىغى مەن مە-يىرىن اناعۇرلىم ۇغنىدىرۇ كەرەك.

(”لەپتى لەپىز“ ماقالا جولدداۋ يوچئنا ساندىغى: xjrbplb@126.com